BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei / În străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 321 Joi 24 Noembrie 1938
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Înscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

PLANTAȚIILE DE POMI RODITORI

Am stăruit de multe ori asupra necesității și a foloaselor unei acțiuni de mari proporții pentru plantarea de pomi roditori.

Referindu-ne la rezultatele obținute în alte țări prin aplicarea acestei măsuri cu îndoit caracter economic și social, am dat ca exemplu eficacitatea ei strălucită în Italia, unde numai în câțiva ani obligativitatea și totodată înlesnirea pomiculturei au înviorat regiuni întregi și au transformat pe altele în adevărate grădini.

Dacă socotim că o desvoltare cât mai întinsă a plantațiilor de pomi roditori are o utilitate economică și socială, este pentrucă ele, înlocuind alte culturi imposibile pe terenuri întinse și expuse la sterilitate, determină o tot atât de întinsă îmbunătățire a stării populațiunilor din acele locuri.

Când plantațiile de pomi roditori sunt generalizate și sistematizate nu numai în raport cu natura terenurilor și cu posibilitățile de fecunditate, dar și în raport cu principiile de armonizare a tot ce transformă patrimoniile particulare în patrimonii publice, ele ajung să constitue și o adevărată podoabă națională.

Experiența din alte țări n'a rămas fără răsfrângere în țara noastră.

Ideea desvoltării plantațiilor de pomi roditori și-a găsit nu numai simbolul, într'o sărbătorire anuală, când corpul didactic și școlarii îi sădesc pe tot întinsul țării, dar și întruparea, în alcătuirea și punerea în executare a unui program eșalonat pe mai mulți ani, cu o atențiune specială pentru regiunile unde această necesitate este mai resimțită, unde terenurile neprielnice altor culturi au statornicit sărăcia, unde înlesnirile de plată acordate populației pentru pomii distribuiți au găsit la ea un ecou dovedit în fapt, prin însuflețire și râvna cu care s'a pus pe lucru.

In anul acesta vor primi 140.000 meri și nuci regiuni din județele Putna, Mehedinți, Caraș, Maramureș și țara Moților, unde locuitorii îi vor plăti numai cu jumătate din prețul obicinuit și în rate începând după 6 și 10 ani dela plantare.

Desigur că această acțiune a ministerului de domenii va fi cu atât mai lăudabilă și mai corespunzătoare așteptărilor, cu cât massele de cultivatori vor găsi și un îndemn mai hotărît și o îndrumare mai priepută în plantațiile întreprinse.

M.S. Regele în Franța

Vânătoarea dela Rambouillet

Paris, 21 (Rador). — *M. S. Regele Carol al României, d. Albert Lebrun, A. S. R. Marele Voevod Mihai și suitele au plecat azi dimineață la ora 10 dela Paris spre a lua parte la vânătoarea organizată la Rambouillet în onoarea Regelui României.*

Numai vreo zece personalități au fost admise să ia parte în trenul prezidențial și anume d-nii Ernest Urdăreanu, ministrul Casei Regale; ministrul României la Paris; lt.-col. Filitti; maior Ilie Radu; Generalul Braconnier și colonelul de Bellefon, din Casa militară a președintelui republicei; Georges Bonnet, ministrul afacerilor străine; Patenotre, ministrul educației naționale; generalii Prételat și Mittelhauser, cum și d. Freysselinard, ginerele d-lui Albert Lebrun.

Incepând dela ora 9,50 sosesc pe rând la gara Montparnasse d-nii Bonnet, Patenotre, Lebrun, etc., cari așteaptă într'un mic salon sosirea Suveranului României.

La ora 9,55 Regele Carol și Voevodul Mihai sosesc. Suveranul este îmbrăcat într'un costum verde de vânătoare și poartă pe cap o pălărie tiroleză; d. Lebrun este îmbrăcat cu o gabardină, iar Marele Voevod Mihai poartă un costum cafeniu.

Pe peron, Inalții Oaspeți au fost salutați de d-nii Lozé, directorul protocolului; Langeron, prefectul poliției, și Marchand, directorul poliției municipale.

Regele, Președintele și Voevodul urcă în vagon și trenul pornește spre Rambouillet la ora 10 precis.

SOSIREA LA RAMBOUILLET

Paris, 21 (Rador). — Trenul special în care au luat loc M. S. Regele Carol al României, Măria Sa Marele Voevod Mihai, d. Lebrun, președintele Republicei, cum și personalitățile invitate la vânătoare, a sosit în gara Rambouillet la ora 10 și 50 minute.

La coborârea din vagon Suveranul, Principele moștenitor și președintele Republicei au fost salutați de prefectul departamentului Seine et Oise, de subprefect și de primarul din Rambouillet.

In curtea gării, onorurile militare au fost date celor doi șefi de Stat de un batalion cu muzică și drapel.

M. S. Regele Carol, Măria Sa Voevodul Mihai, d. Lebrun, suitele și invitații au plecat apoi la castel.

Câtva timp după sosire, a fost servit un dejun în marea sală de mâncare dela parterul castelului.

Timpul este ploios.

INALȚII OASPEȚI S'AU INAPOIAT LA PARIS

Paris, 21 (Rador). — *Trenul special, care a adus pe M. S. Regele Carol II, pe Marele Voevod Mihai, pe președintele Lebrun și suitele lor dela vânătoarea dela Rambouillet, a sosit în gara Montparnasse la ora 16 ș 55, oaspeții regali fiind salutați de d-nii Louvet, directorul protocolului, Marchand, directorul poliției, și de numeroase personalități.*

Cortegiul regal și prezidențial s'a îndreptat imediat spre sala de recepție a gării, unde M. S. Regele României și Marele Voevod Mihai și-au luat rămas bun dela d. Lebrun, președintele Republicii Franceze și dela personalitățile franceze cari l-au însoțit la vânătoarea de azi.

După aceasta automobilele regale au părăsit gara, acela în care se aflau M. S. Regele Carol și Marele Voevod Mihai fiind în frunte.

Conversațiile M. S. Regelui cu d. Georges Bonnet

Paris, 21 (Rador). — Agenția „Havas" transmite:

M. S. Regele Carol II al României, care a avut Duminică o lungă întrevedere cu d. Georges Bonnet, ministrul afacerilor străine și cu d. Daladier, președintele consiliului de miniștri, S'a întreținut azi după amiază din nou cu d. Bonnet, cu prilejul vânătorii oferită de președintele Republicii la Rambouillet.

Conversațiile dintre Suveranul României și d. Bonnet s'au purtat asupra situației generale din Europa și Europa orientală și asupra relațiilor economice dintre Franța și România.

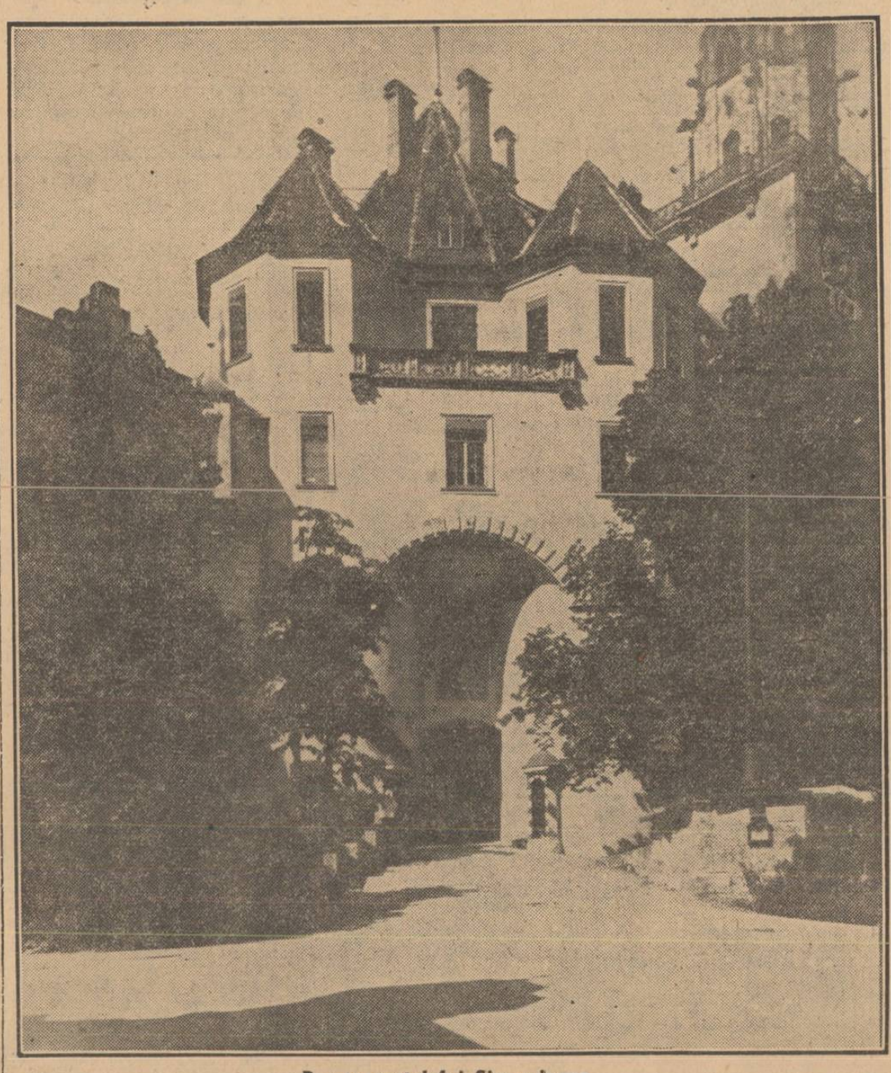

Poarta castelului Sigmaringen

Ce este un ziarist?

de I. VION

In fața telegramei laconice prin care se anunță, zilele trecute, încetarea din viață a eminentului ziarist francez Georges Bourdon, s'au oprit o clipă gândurile noastre evocatoare și ne-am amintit strădaniile imense ale acestui profesionist al scrisului, în domeniul clasificării și apărării corporației ziariștilor.

Potrivit legislației Românei moderne, singurii din categoria... funcționarilor comerciali — așa suntem catalogați ziariștii — cari nu s'au constituit încă în „breaslă" suntem noi ziariștii, cei din presă care în derădere la noi, în serios alurea, era considerată drept... a patra putere în stat, presa despre care acum trei zile, la banchetul federației naționale a ziarelor franceze, președintele republicei d. Lebrun spunea:

„Presa de fapt, în societatea noastră modernă, are un rol primordial.

Nimic de seamă, nimic solid, nimic mare, nu poate fi treprins fără colaborarea ei".

Georges Bourdon, redactor la Figaro, secretarul sindicatului național al ziariștilor, președinte de onoare și fondator al „Federației internaționale a ziariștilor" a fost un apărător militant al profesiunei pe care a exercitat-o cu o mare conștiinciozitate și cu o orgolioasă demnitate.

Pentru că zilele trecute, un cunoscut scriitor român, făcea într'o conferință constatarea că s'ar fi micșorat, prin orânduirea nouă, rolul scriitorilor în coloanele ziarelor, trebue să amintim că în presa liberă franceză această diferențiere nu există, rămânând, firește, în scrisul fiecăruia doar gradul de talent, de cultură și de temperament cu care este înzestrat fiecare dintre cei cari s'au dedicat spinoasei meserii de cronicar al actualității.

Scriitorul-ziarist ori ziarist-scriitor, îndeplinește o funcțiune socială, mânat numai de grija pâinii cotidiene, ori este un luptător care are ceva de spus în conflictele de idei ce se ivesc în orânduirile anormale de cari depind viitorul țării și neamului lui?

Funcționar comercial, în prima supoziție, el lucrează potrivit indicațiunilor și nu-și permite nici măcar fantezia unei tresăriri, care ar eși cât de puțin din cadrul indicațiunilor oficiale, ori chiar semioficiale.

In cazul acesta cât distanță dela calificarea pe care Paul-Louis Courrier o dădea măreției rolului de ziarist.

„Lăsați să se spună, să fiți blamați, condamnați, închiși, lăsați-vă spânzurați, dar publicați gândirea noastră. Nu e un drept, e o datorie, strâns legată de oricine are o gândire, de a o da la lumina zilei pentru binele comun; căci, dacă gândirea voastră e bună, e folositoare; dacă e rea, ea e corijată, și e și mai folositoare. Dar abuzul? Ce prostie conține acest cuvânt! Cei cari l-au inventat, sunt tocmai cei cari abuzează de presă, imprimând ce vor, înșelând, calomniind și împiedecând să se răspundă".

In studiul său publicat în Biblioteca de istorie și politică, „Ce este un ziarist?", regretatul Georges Bourdon nu

(Continuare in pag. 2-a)

Viziunea lui Boris Godunov

de AL. GREGORIAN

S'au împlinit douăzeci și unu de ani dela instaurarea revoluției comuniste în Rusia. Par'că fu ieri. Imi aduc aminte că vestea despre revoluție am citit-o întâi în „Lumina" lui Constantin Stere, în timpul războiului. Sub abat-jour-ul verzui al lămpii din casa părintească dela Bîrla, cu ferestrele înfundate cu perine ca să nu ne vadă patrulele germane din ulită, copilul care eram silabisea pe hârtia gălbue a jurnalului trădător numele lui Kerenski și căuta să descifreze sensul frazelor în chipul bunicului orb care-și închina preoția cu cruci largi, desfăcute din minecile sutanei negre și-și tânguia după fiecare punct disperarea pe glasurile psalmilor: „Doamneee, Doamnee, vine Apocalipsa. Mântuește-ne pre noi!". Revoluția era în zilele acelea groaznice de Noembrie în plină sarabandă. Umbla cheflie pe străzile Petrogradului cu samovarul după ea, beă ceai și rontăia semințe pe coridoarele Dumei și în palatul imperial al Țarilor.

Colosul rusesc cu picioarele de lut se prăbușise iremediabil. Soldații dezertau cu regimentele de pe front, își vindeau armele pe „votcă" și veneau la Moscova pe drum de jaf să facă soviet, să se ducă la teatru și să se plimbe gratis cu tramvaiul. Țarul Nicolae era arestat și exilat la Tobolsc. Arhiducele Mihail, arestat și el. Mitropolitul Macarie, batjocorit și martirizat. In acest timp bisericile ardeau, miniștrii vechiului regim erau încarcerați în fortăreață, revoluționarii deportați se întorceau din Siberia, iar Lenin, Plehanov și Trotzki veniau din Germania și dela Paris în triumf, să ia comanda.

Odiseia Țarului care a abdicat în tren cu santinela la spate și despărțirea ultimă și sfâșietoare de mama sa Maria Feodorovna în trista gară a Moghilevului, în timp ce ofițerii de Stat Major ai Imperiului plângeau pe peron ca niște domnișoare, este de o grandoare tragică pe care numai cine a trăit ceasurile acelea în toată imensa și muta lor durere, ar putea s'o descrie.

Revoluția din Noemvrie venea după guvernarea „de tranziție" ridicolă și nenorocită a lui Kerenski.

Kerenski care, dacă nu mă înșel, mai trăește și astăzi pela Paris, a fost un nemernic și un laș. La cele dintâi răcnete revoluționare, el s'a ascuns. Găsit apoi și arestat de matrozi, a fugit din Petrograd sub protecția unei gărzi de femei...

Comitetele de soldați, de mateloți și de evrei, instalează în urma lui regimul bolșevic. Țarul, Țareviciul, Impărăteasa și Principesele de Romanov trec într'o noapte în lumea cealaltă. Cel care i-a ucis a fost, cum se știe, un evreu și el.

Multe din episoadele prăbușirii rusești sunt descrise de Maurice Paleologue, ambasadorul de atunci al Franței în Rusia, în memoriile sale apărute sub titlul „La Russie des Tsars pendant la grande guerre".

La un moment dat, diplomatul francez ni-l înfățișează pe Țar în curtea închisorii, spărgând ghiața ca să nu alunece tovarășii soldați, care râd și-l

(Continuare in pagina 2-a)

M. S. Regele răspunde aclamațiilor mulțimii în momentul sosirii la recepția dela ministerul de externe englez.

Ideia națională în Turcia lui Ataturk

de N. BATZARIA

Este un adevăr ce trebue scos în evidență, acum cu prilejul încetării din viață a marelui și ilustrului președinte al Republicii turcești. Este anume adevărul că progresele uimitoare și aproape de necrezut realizate în toate direcțiile de Turcia în anii câți a fost condusă de Kemal Ataturk se datoresc în cea mai mare parte faptului că drept temelie a Nouei Turcii a fost pusă ideia națională.

Această ideie a servit mai întâi ca o pavăză împotriva pătrunderii în poporul turc a ideilor sau, mai bine zis, a rătăcirilor comuniste venite din Rusia bolșevizată, țară cu care turcii nu se găseau numai în imediată vecinătate, ci și în contact permanent și legături continue. Comunismului, Kemal Ataturk a opus naționalismul. Mai înainte de a ne gândi ca, în mod artificial, să creăm omenirii, care nu ne cere așa ceva, noui condițiuni de viață, să căutăm să ne asigurăm nouă ințne, poporului din care facem parte o viață mai bună.

De acest adevăr elementar a fost pătruns Gaziul încă de la început și el a fost firul călăuzitor al activității sale — o activitate, pe cât de multilaterală, pe atâta de fecundă în rezultate binefăcătoare.

Așa cum am relevat și în articolul nostru anterior, în turci aproape dispăruse sentimentul conștiinței naționale, iar sultanul Abdul Hamid, în lunga sa domnie de peste treizeci de ani, căutase să-l stingă cu desăvârșire, punând în locul lui un sentiment de fanatism religios. In loc de a urmări o politică națională turcească și de a căuta să ridice poporul turc din starea de mizerie și de înapoiere în care se găsea, Abdul Hamid a adoptat și a urmărit o politică religioasa panislamică. Rezultatul a fost o decădere pe toată linia, atât a Turciei, cât și a poporului turc.

Credința generală era că Turcia este „omul bolnav", a cărui moarte apropiată era inevitabilă, iar atitudinea sultanului și a guvernelor lui față de celelalte puteri — ba chiar față de statele mai mici — era o atitudine făcută din umilință și din permanente concesiuni și capitulări. Era deajuns o notă redactată în termeni mai energici sau era deajuns ca reprezentantul unui stat străin să vorbească sultanului ori guvernului turc pe un ton mai ridicat, pentru ca să obțină satisfacție.

Politica urmărită și atitudinea adoptată de Kemal Ataturk și de colaboratorii săi au fost tocmai opusul politicii și atitudinei, de care am pomenit. Ba chiar — făcând această destăinuire, cred că nu comit o indiscreție — nu sunt puțini turcii intelectuali, cari atribue decăderea puterei turcești în Europa faptului că au venit din Asia cu o religie, ce-i drept monoteistă, dar o religie, care a săpat o prăpastie și a fost prilej de neimpăcată dușmănie între dânșii și popoarele creștine, împiedecând stabilirea oricăror raporturi amicale și putința oricărei asimilări.

E adevărat că politica lui Ataturk n'a fost o politică antireligioasă, ci a fost o politică națională și naționalistă, o politică întemeiată pe realitatea vie, care era poporul turc. In privința aceasta, s'a folosit și de învățămintele trecutului istoric. In adevăr, așa cum reiese din paginile istoriei, turcii n'au fost în trecut numai un popor războinic, visând numai prăzi și cuceriri, ci și un element de creațiune, un element constructiv, care și-a legat numele de mari și însemnate opere ce sunt și astăzi obiect de admirațiune. Splendidele moschei dela Istanbul, apeductele, palatele și atâtea alte monumente de o superioară artă arhitectonică din acelaș oraș sunt dovada grăitoare a adevărului că poporul turc este înzestrat cu frumoase aptitudini culturale și artistice.

Știind acestea, Kemal Ataturk a vroit și a izbutit să trezească din nou în turci aptitudinile adormite, capacitatea lor pentru o muncă de creație, trezind în scopul acesta sentimentul național adormit.

Vechei Turcii îi se putea aplica denumirea de „împărăția măreției vorbelor goale". Acest balast al măreției vorbelor goale a fost aruncat peste bord fără nici o cruțare de Ataturk. „Turcii să fie turci și numai turci, să muncească pentru ei și țara lor, făcând din această țară un stat cât mai unitar și național și în acelaș timp, un stat care să se alăture comunității statelor civilizate din Europa, mergând și el pe drumul pe care au mers și continuă a merge aceste state".

Iată punctul cel mai important din programul activității fostului președinte al Republicii turcești. Acest

(Continuare in pag. 2-a)

INSEMNĂRI

La moartea unui mare cântăreț

A murit de curând încă unul din puținii adevărați mari cântăreți români ai ceasului de față. Impetuosul și robustul Jean Athanasiu a încremenit cu mâinile cruce pe piept, iar calda-i voce cuceritoare a amuțit pentru totdeauna.

Plecarea lui pe drumul cel fără 'ntoarcere dă, tuturor celor cari l-au auzit, sensația unei ruperi în adâncul ființei lor. Fiindcă, trecând peste calificarea metodică a superioarei lui arte, — chemare a altora, mai indicați ca noi, — vom notă numai simțimântul sfâșietor născut din conștiința vremelniciei până și a celor mai aleși dintre noi... Trecem „dincolo", și nu mai rămâne din noi nimic, afară de amintire, trecătoare și ea.

Din memorabila seară a debutului, — care l-a și consacrat, — și până în ceasul din urmă al activității sale, Athanasiu a cunoscut numai recunoscute izbânzi, într'o lume unde, — s'o spunem cinstit, — meritul real se impune azi foarte greu, iar elogiile confraților se aud foarte rar.

Pe scena scăldată în orbitoare lumini și în furtuna dezlănțuită a orchestrei, el s'a mișcat totdeauna cu liniștea sigură și nobilă a unui stăpân, — uimind și electrizând un auditor pe care-l domina fiindcă descoperise taina marilor artiști: Excepționalelor sale însușiri vocale, Athanasiu adăoga o desăvârșită știință a mișcării scenice, dobândită cu truda și stăruința cari singure dau pe artistul de rassă.

Pasiuni mistuitoare și adânci, dureri, calde avânturi de tinerețe și fermecătoare rătăciri de vis, — vast crâmpei din marea și eterna frescă a existenții omenești, — magistral întrupate în cadrul scenei, au trecut în umbră, odată cu un mare artist care a cinstit arta română.

M. Negru

SCRISORI DIN PARIS

Decrete-legi... Sacha Guitry

de RENE SAIVE

Paris, Noembrie

Copiii se joacă cu trenuri electrice.

Guvernul francez seamănă cu copiii: se joacă deasemenea cu trenurile. Numai că sunt „trenuri" de decrete-legi. Dar contribuabilii nu se pot mulțumi să vadă trecând aceste trenuri... Sunt mașini de temut, cari fac multe victime în drumul lor.

Ultimul „tren" care a fost lansat de-alungul Franței, poartă numele d-lui Paul Reynaud. Oricât de simpatic ar fi acesta, măsurile pe care a fost constrâns să le ia pentru îndreptarea economică și financiară a țării, n'au trezit strigăte de entuziasm.

Deci, impozitele vor fi mai grele, tutunul mai scump, viața mai scumpă, zahărul mai scump, cafeaua mai scumpă, benzina mai scumpă, telefonul mai scump, transporturile mai scumpe, poșta mai scumpă. Să ne oprim însă!

Măcar dacă guvernul ar putea și el să nu meargă mai departe.

*

Deși parlamentul este încă în vacanță, trebuie să recunoaștem că viața politică este în prezent foarte activă în Franța.

In vreme ce miniștrii fac sforțări disperate ca să umple vistieria statului, partidele politice și organizațiile sindicale țin congrese.

Congresul alianței democratice era așteptat cu mult interes. Partidul acesta este, în adevăr, prezidat de d. Flandin, fost președinte al consiliului. D-sa este astăzi tot atât de celebru prin înălțimea sa, cât și prin telegrama de felicitare pe care a trimis-o cancelarului Hitler, a doua zi după acordurile dela München.

Această telegramă a pricinuit un adevărat scandal.

De aceea, toată lumea se întreba cum se va justifica d. Flandin în ochii aderenților partidului său.

Ei bine, d. Flandin — destul de stânjenit, la drept vorbind, — a ieșit din acest impas printr'un cuvânt nu tocmai fericit.

„Prefer, — a spus d-sa, — să fac schimb de telegrame, decât de obuze...".

Scandalul continuă.

*

Faptele, gesturile și declarațiile d-lui Flandin ar putea da o idee destul de proastă despre curajul francez... De aceea nu trebuie să li se acorde prea multă importanță. Francezii sunt îndeobște

(Continuare in pag. 2-a)

Un avion american s'a prăbușit pe o stradă din Washington